

Pedagogisch beleidsplan Peuteropvang de Snaters

Versie april 2024

Voorwoord

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van peuteropvang de Snaters. Peuteropvang de Snaters maakt deel uit van Stichting Peuterspeelzalen Hardinxveld-Giessendam.

Op onze locatie spelen peuters van 2 tot 4 jaar, één of meerdere dagdelen per week. De groepen bestaan uit maximaal 16 peuters. Kerntaken van onze peuteropvang zijn samen spelen, ontmoeten, ontwikkelen en signaleren. Daarnaast zijn wij onderdeel van het jeugdbeleid binnen onze gemeente, wat zich vertaalt in ontwikkelingsstimulering, een doorgaande lijn naar het basisonderwijs en laagdrempelige opvoedingsondersteuning. Op peuteropvang de Snaters werken professionele opvoeders. Ieder werkt met grote deskundigheid, veel plezier en een grote betrokkenheid op de peuteropvang.

Wij zijn verantwoordelijk voor,- en streven naar een zo hoog mogelijke kwaliteit van opvang en dragen daarmee een steentje bij aan de opvoeding en verzorging van de aan ons toevertrouwde peuters. Om deze kwalitatief hoogwaardige en verantwoorde opvang te kunnen bieden werken we vanuit een visie en met (pedagogische) basisdoelen. Dit pedagogisch beleidsplan dient als leidraad voor het dagelijks handelen van onze medewerkers. Het biedt een raamwerk van pedagogische uitgangspunten en de uitvoering hiervan in de praktijk. Dit beleidsplan is tevens bedoeld voor ouders en geeft duidelijkheid over hoe wij uw peuter begeleiden en stimuleren binnen onze peuteropvang. Daarnaast kan het plan door externe instanties, zoals de gemeente en JongJGZ worden geraadpleegd om een beeld te krijgen van onze peuteropvang.

Het pedagogisch beleidsplan is het resultaat van een cyclisch en dynamisch proces. Het is onderhevig aan veranderingen in de maatschappij en aan onze pedagogische inzichten. Het is voor pedagogisch medewerkers een basis om structureel met elkaar in gesprek te blijven en daarmee te werken aan continue professionalisering. Werkwijzen en richtlijnen zullen daarom soms na overleg aangepast moeten worden, wat kan leiden tot wijzigingen in dit beleidsplan.

Waar in dit beleidsplan wordt gesproken over 'ouders' worden uiteraard ook de verzorgers van de peuter bedoeld. Als de peuter wordt aangeduid met 'hij' – 'hem' bedoelen wij daarmee 'hij of zij' 'hem of haar'.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
1. Algemeen	6
1.1 Organisatie.....	6
1.2 Onze locatie	6
1.3 Binnen- en buitenruimte	6
2. Pedagogisch handelen	7
2.1 Pedagogische visie.....	7
2.2 Pedagogische doelen	7
2.3 Pedagogische middelen.....	8
3. Volgen en stimuleren van de ontwikkeling	9
3.1 Mentorschap	9
3.2 Volgen van de ontwikkeling.....	9
3.3 De speelleeromgeving	10
3.4 Voorschoolse educatie (VE) *	10
3.5 Thematisch werken	11
3.6 Ontwikkelingsgebieden	11
3.6.1 Spraak- taalontwikkeling.....	11
3.6.2 Rekenen	12
3.6.3 Motoriek en lichaamsbewustzijn	12
3.6.4 Sociaal- emotionele ontwikkeling.....	13
3.7 Doorlopende ontwikkelingslijn.....	14
3.8 Overdracht naar basisschool/bsso	14
3.9 Bijzonderheden in ontwikkeling	14
3.10 Wegwijzer naar hulp voor ouders	15
3.11 Plaatsing peuter met bijzondere ontwikkelingsbehoeften.....	15
3.11 3+ groep De Matrozen (pilot)	15
3.11.1 Wat is de 3+ groep?	15
3.11.2 Openingstijden	15
3.11.3 Doelgroep	15
3.11.4 Visie	16
3.11.5 Doelstellingen	16
3.11.6 De speelleeromgeving	17

3.11.7 Plaatsingsprocedure	17
4. Werkwijze	18
4.1 Groepsomvang en BKR	18
4.2 Team	18
4.2.1 Beroepskrachten/pedagogisch medewerkers	18
4.2.2 Pedagogisch coach	19
4.2.3 Pedagogisch beleidsmedewerker	19
4.2.4 Stagiaires en beroepskrachten i.o.	19
4.3 Vaste gezichtencriterium	20
4.4 Dagindeling.....	20
4.4.1. Een ochtend bij de Snaters	20
4.4.2. Een ochtend bij de Matrozen	21
4.4.3. Woensdag- en vrijdagochtend.....	22
4.4.4 Een middag bij de Snaters	22
4.5 Inschrijving en plaatsing	23
4.6 Wennen	23
4.7 Extra dagdelen afnemen.....	23
4.8 Vieringen	23
4.8.1 Verjaardag.....	23
4.8.2 Geboorte broertje/zusje.....	23
4.8.3 Sinterklaas	24
4.8.4 Kerstmis	24
4.8.5 Moeder- en Vaderdag.....	24
4.9 Het verlaten van de stamgroep/uitstapjes	24
5. Veiligheid en zorg	25
5.1 Veiligheid *	25
5.2 Hygiëne*	25
5.3 Vier-ogenprincipe	26
5.4 Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling *	26
5.5 Zindelijkheid en toiletbezoek	26
5.6 Voedingsbeleid	27
5.7 Ingrijpende gebeurtenissen.....	27
6. Ouders	28
6.1 Ouderbeleid.....	28
6.2 Oudercommissie.....	28
6.3 Wensen en klachten	28

7. Samenwerking	29
7.1 Gemeente Hardinxveld- Giessendam	29
7.2 Sociaal Team	29
7.3 Voorschools Traject Samenwerkingsverband Driegang.....	29
7.4 Jong JGZ.....	29
7.5 Kinderopvang en basisonderwijs.....	29
7.6 Bibliotheek AanZet Hardinxveld-Giessendam	30
8. Bijlagen	30
Overzicht bijlagen van het Pedagogisch beleidsplan.....	30

1. Algemeen

1.1 Organisatie

Peuteropvang de Snaters is onderdeel van Stichting Peuterspeelzalen Hardinxveld-Giessendam. Stichting Peuterspeelzalen Hardinxveld-Giessendam is een stichting bestaande uit twee peuteropvang locaties: De Snaters, Pietersweer 32a 3371PN en de Ukkepek, Hobbemastraat 5 3372XG te Hardinxveld-Giessendam. Beide locaties vallen onder het bestuur van Stichting OVO.

1.2 Onze locatie

Peuteropvang de Snaters bestaat uit twee stamgroepen: de Snaters en 3+ groep de Matrozen. Groep de Snaters is 8 dagdelen per week geopend, groep de Matrozen is 5 dagdelen per week geopend. Per dagdeel is er op beide groepen plaats voor 16 kinderen in de leeftijd van 2 – 4 jaar. Zij worden begeleid door Nederlandssprekende, gediplomeerde beroepskrachten.

Kenmerkend voor onze peuteropvang is dat wij thematisch werken in een veilige, gezellige en sfeervolle inrichting, waarin de peuters zich veilig, geaccepteerd en gerespecteerd voelen.

Peuteropvang de Snaters is een VE locatie. VE staat voor voorschoolse educatie. Het is met name gericht op kinderen die extra ondersteuning nodig hebben in hun ontwikkeling, maar alle peuters profiteren van dit aanbod. VE wordt uitsluitend aangeboden op groep de Snaters. De pedagogisch medewerkers op deze groep zijn aanvullend VE geschoold en werken o.a. met het erkende VE programma Doe meer met BAS. Het voornaamste doel van dit programma is om peuters met een mogelijke (taal)achterstand goed voor te bereiden op de basisschool.

1.3 Binnen- en buitenruimte

Onze binnen- en buitenspeelruimte voldoen aan de wettelijke eisen en zijn passend ingericht bij de leeftijd van de kinderen en onze pedagogische doelen. Er is aan binnenruimte tenminste 3,5 m2 bruto oppervlakte in de groepsruimte beschikbaar per peuter. Voor de buitenruimte is dit tenminste 3 m2. In de praktijk ziet u een ruime locatie met veel daglicht. Stamgroep de Snaters komt u binnen door de (hoofd)ingang bij de buitenruimte. Stamgroep de Matrozen maakt gebruik van een eigen ingang. Deze is te bereiken via de buitenruimte van Pietersweer 32B. Groep de Matrozen grenst aan groep de Snaters. De groepen worden van elkaar gescheiden door glazen deuren. De groepsruimten zijn uitnodigend ingericht met verschillende speelhoeken: o.a. een huishoek, themahoek, bouw/autohoek en leeshoek. Het meubilair in de hoeken is evenals de kasten op kindhoogte. De kasten zijn overzichtelijk ingericht en peuters kunnen het meeste materiaal zelf pakken en opruimen. Hiermee stimuleren we de zelfredzaamheid en autonomie.

Er staat op groep de Snaters een ergonomisch vormgegeven hoge tafel waaraan gespeeld en gegeten kan worden. Aan de lijnen worden de (thema) werkjes van de peuters opgehangen. Aangrenzend aan de groepsruimte van de Snaters is een toiletruimte met 2 peuter wc's, een wastafel en een aankleedtafel. De peuters van de Matrozen maken gebruik van toiletten in de hal die grenst aan de groepsruimte. Voor pedagogisch medewerkers is er een aparte zit- en kantooruimte, met keuken en toilet. Aangrenzend aan de binnenruimten beschikt deze locatie over een geheel afgesloten buitenspeelplaats waar beide stamgroepen gebruik van maken.

2. Pedagogisch handelen

2.1 Pedagogische visie

Onze peuteropvang heeft openbaar karakter. Dat wil zeggen dat deze toegankelijk is voor alle peuters, zonder onderscheid in godsdienst of levensovertuiging.

Ieder mens is uniek en wordt geboren met in aanleg bepaalde capaciteiten, eigenschappen en temperament. Elke peuter ontwikkelt zich op eigen wijze en groeit op eigen tempo naar een steeds verdergaande zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Binnen zijn mogelijkheden krijgt een peuter steeds meer verantwoordelijkheden.

Wij willen peuters de kans bieden om uit te groeien tot een gelukkig, evenwichtig mens met een positief zelfbeeld, dat zich bewust is van zijn mogelijkheden en een positieve bijdrage kan leveren aan de maatschappij. Om tot deze ontwikkeling te komen zijn kennis en vaardigheden nodig. Pas wanneer een peuter zich veilig en op zijn gemak voelt, zal hij zijn kennis en vaardigheden kunnen uitbreiden en ontwikkelen. Wij zien het daarom als onze voornaamste taak om een omgeving te bieden van veiligheid, vertrouwen en geborgenheid. Hierbinnen streven we ernaar peuters te prikkelen, uit te dagen en te begeleiden van in het verkennen van hun eigen talenten, mogelijkheden en grenzen. Hoewel deze individuele ontwikkeling voorop staat, zijn er in onze maatschappij normen en waarden die eveneens eigen gemaakt moeten worden om goed te kunnen functioneren. Daarom is het voor ons belangrijk voortdurend een afweging te maken tussen het belang voor het individu en de (sociale) omgeving waarin een kind opgroeit. We stellen te allen tijde het kind centraal en zoeken de samenwerking met ouders om samen te zorgen dat peuters optimale ontwikkelingskansen krijgen.

2.2 Pedagogische doelen

Onze pedagogische doelstelling is; 'Vanuit respect voor de peuter een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van peuters, zodat zij zich ontwikkelen tot evenwichtige zelfstandige mensen, die hun eigen talenten onderkennen en benutten'. Wij streven deze doelstelling na door de peuters een vertrouwde omgeving en sfeer te bieden, waarin ze zich veilig, geaccepteerd en gerespecteerd voelen.

In de Wet Kinderopvang zijn de pedagogische doelen van Rixsen-Walraven opgenomen, welke iedere peuteropvang dient na te streven.

Het bieden van:

- a. Voldoende emotionele veiligheid voor de peuter
- b. Gelegenheid tot het ontwikkelen van de persoonlijke competentie van de peuter
- c. Gelegenheid tot het ontwikkelen van de sociale competentie van de peuter
- d. Gelegenheid om zich waarden en normen, de cultuur van onze samenleving eigen te maken.

a. Wij bieden de kinderen een veilige omgeving, zowel fysiek als emotioneel

Het bieden van een veilig gevoel is de basis van het handelen van onze pedagogisch medewerker.

Vanuit een veilige basis kunnen peuters zichzelf zijn en nieuwe indrukken en ervaringen opdoen; ze voelen zich emotioneel vrij om de wereld te gaan ontdekken en zich verder te ontwikkelen! Dit doen wij door voorspelbaar te zijn voor de peuter, te werken met vaste pedagogisch medewerkers, volgens vaste rituelen in een vast ritme met duidelijke regels.

Deze regels zijn duidelijk voor zowel de peuter als de ouder(s).

b. Wij helpen de kinderen zichzelf te leren kennen, zelfstandig te worden en een positief zelfbeeld te ontwikkelen (persoonlijke competentie).

De peuters worden uitgedaagd, gestimuleerd en aangemoedigd eigen initiatieven te nemen, eigen keuzes te maken en zelf op te lossen. Hierdoor wordt verdergaande zelfstandigheid en

zelfredzaamheid gestimuleerd. De persoonlijke groei van de peuter stimuleren wij in de volgende ontwikkelingsgebieden: de lichamelijke, verstandelijke, sociale en emotionele ontwikkeling. Wij bieden de peuters activiteiten en materialen aan die hun ontwikkeling stimuleren. Dit alles gebeurt in een veilige sfeer waarbij de pedagogisch medewerkers de nadruk leggen op de positieve ontwikkelingen, deze benoemen richting peuter en ouder(s). Middels de leerlijnen van ParnasSys, worden kinderen geobserveerd en worden hun ontwikkelingen gevolgd.

c. Wij bieden de kinderen gelegenheid om sociale ervaringen op te doen, hierdoor verkrijgen ze sociale vaardigheden (sociale competentie).

Wij vinden het belangrijk dat de peuters goed naar elkaar leren luisteren en dat ze rekening met elkaar houden. Wij stimuleren de peuters om elkaar te helpen, zich in de ander te verplaatsen, anderen te helpen, conflicten op te lossen en samen feest te vieren, Dit versterkt hen in het sociale gedrag en de waardering voor elkaar. Peuters leren van en door elkaar.

Door in een veilige context te leren van de ervaringen met andere kinderen ontwikkelen de kinderen zich tot sociale wezens.

Daarbij geven wij het goede voorbeeld door positief gedrag te belonen, regels consequent te hanteren en voorwaarden te creëren die spel uitlokken.

d. Wij geven de peuters de kans zich waarden en normen, de cultuur van onze samenleving, eigen te maken.

In de peuteropvang komen peuters in aanraking met de diversiteit van de samenleving en leefomgeving. Er komen peuters met allerlei achtergronden.

Door de wijze waarop de pedagogisch medewerker reageert, ervaart een peuter wat wel en niet goed is, de pedagogisch medewerker heeft dus een belangrijke voorbeeldfunctie. Opvoeden gebeurt overal en altijd, door volwassenen maar ook door peuters onderling. Waarden en normen worden op deze wijze overgedragen.

In de kring wordt de aandacht gevestigd op zowel overeenkomsten als verschillen.

2.3 Pedagogische middelen

Om onze opvoedingsdoelen te realiseren, hanteren wij de volgende vijf pedagogische middelen. Het zijn in feite de bouwstenen om onze doelen te bereiken:

1. De peuterleiding - kind interactie
2. De groep
3. De fysieke omgeving (binnen- en buitenruimte)
4. Activiteiten
5. Spelmateriaal

1. De peuterleiding - kind interactie

De pedagogisch medewerker heeft een actieve, ondersteunende en stimulerende rol naar de peuters. Zij heeft een positieve benadering, met een rustige uitstraling naar de peuters, met als doel een veilige plek voor de peuters te creëren. De basishouding van de pedagogisch medewerker wordt gekenmerkt door warmte en aandacht voor elke peuter individueel en in de groep.

2. De groep

Interactie tussen de peuters onderling speelt een grote rol in hun ontwikkeling. Samen spelen is leren van elkaar, maar ook plezier hebben met elkaar. Op de peuteropvang ontmoeten de peuters andere peuters, vaak met een totaal andere achtergrond. Sociale vaardigheden worden gestimuleerd, evenals integratie. De pedagogisch medewerker stimuleert de peuters op een positieve manier met elkaar om te gaan.

3. De fysieke omgeving (binnen- en buitenruimte)

De ruimtes zijn veilig, uitdagend en overzichtelijk ingedeeld. De peuters kunnen grotendeels zelf kiezen waar(mee) ze willen spelen.

4. Activiteiten

Wij werken met een vast programma. Dit geeft rust en structuur. Binnen het programma worden afwisselende activiteiten geboden, meestal thema gericht. Wij streven ernaar alle ontwikkelingsgebieden te stimuleren. De pedagogisch medewerker heeft een actieve rol in het aanbieden van activiteiten. Hierbij worden de peuters gestimuleerd om mee te doen.

5. Spelmateriaal

Bij de peuteropvang is gevarieerd en veilig spelmateriaal. Het daagt de peuters uit en stimuleert hun ontwikkeling.

3. Volgen en stimuleren van de ontwikkeling

3.1 Mentorschap

Elke peuter heeft een mentor. Deze pedagogisch medewerker:

- Houdt de praktische afspraken van de peuter bij (bijv. noodgegevens, afspraken over allergieën).
- Houdt zicht op de ontwikkeling en het welbevinden van de peuter. Zij voert het intakegesprek, waarbij ze zich tevens voorstelt aan de ouders en de peuter, en voert de vervolgesprekken.

Met de mentor kunnen ouders indien gewenst een afspraak maken voor een oudergesprek. Tijdens het intakegesprek wordt aan de ouder kenbaar gemaakt wat de taken zijn van de mentor en wat de ouder van haar kan verwachten. Wij streven ernaar om de peuter een mentor toe te kennen voor de gehele peuterperiode. Is dit door omstandigheden niet mogelijk, dan worden ouders mondeling of per mail op de hoogte gesteld van de wijziging.

3.2 Volgen van de ontwikkeling

Rond de 3e en vòòr de 4e verjaardag van uw peuter wordt door de mentor een peuterrapportage ingevuld. In de peuterrapportage beschrijven we hoe de peuter zich op de peuteropvang heeft ontwikkeld. In de peuterrapportage wordt o.a. de ontluikende taal- en rekenontwikkeling, sociaal emotionele ontwikkeling en motoriek geobserveerd. Tevens is er ruimte voor een toelichting door de mentor. N.a.v. de ingevulde peuterrapportage krijgen ouders de mogelijkheid aangeboden voor een 10- minutengesprek (dit gesprek is geen verplichting). De ouders ontvangen de rapportage terwijl de pedagogisch medewerker uitleg geeft en vragen beantwoordt.

Om de ontwikkeling van peuters nog beter in kaart te brengen, werken we op onze peuterspeelzalen naast de peuterrapportage, met de digitale leer- en ontwikkelingslijnen Jonge Kind van ParnasSys. Dit is een observatie instrument voor taal, rekenen, spel, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling. Hiermee kan de ontwikkeling van peuters worden gevolgd, geëvalueerd en, indien gewenst, kunnen doelen worden gepland.

3.3 De speelleeromgeving

Wij vinden het van groot belang dat onze speelleeromgeving de peuters op hun niveau uitdaagt en stimuleert in hun ontwikkeling. Dit willen wij bereiken door:

- Het aanbieden van veilig en gevarieerd speelmateriaal. Het daagt de peuters uit en stimuleert de ontwikkeling van peuters in de brede zin. Zo hebben we puzzels, (denk)spelletjes, creatieve materialen, verkleedkleding, auto's, blokken etc.
- Peuters zoveel mogelijk zelfstandig speelgoed te laten pakken en opruimen. We bieden het aan in open kasten en bakken die grotendeels gelabeld zijn (met zowel een foto als tekst om de beginnende geletterdheid te stimuleren).
- De groepsruimte te verdelen in verschillende hoeken, zoals de huishoek, themahoek, bouwhoek, leeshoek etc. In zo'n hoek kunnen de peuters het dagelijks leven nabootsen d.m.v rollenspel, hun handelingsmogelijkheden uitbreiden en hun vaardigheden ontwikkelen. Dit gebeurt zowel op een zelfstandige wijze, door aanbod van stimulerend materiaal, als onder begeleiding van een pedagogisch medewerker.
- Het speelmateriaal in de hoeken en open kasten regelmatig te wisselen, bijvoorbeeld bij de start van een nieuw thema.

In de dichte kasten of op niveau waar de peuters niet bij kunnen, staat spelmateriaal wat de pedagogisch medewerkers begeleid aanbieden. Deze spellen worden één op één of in een kleine kring gedaan, vaak met een specifiek ontwikkelingsdoel. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het spel: "BAS spreekt een woordje mee", een dobbelspel of het bingo spel.

3.4 Voorschoolse educatie (VE) *

Onze locatie biedt VE (Voorschoolse Educatie). VE wordt uitsluitend aangeboden op groep de Snaters. Wij werken met het programma "Doe meer met BAS," als leidraad. Daarnaast gebruiken we o.a. Piramide en Puk&co als inspiratiebronnen. Door thematisch te werken komen alle ontwikkelingsgebieden betekenisvol en samenhangend aan bod.

Doe meer met BAS wil een effectief programma zijn voor de peuters. Er wordt gewerkt vanuit ontwikkelingsdoelen. Deze doelen zijn maatgevend voor de opzet en de inhoudelijke invulling van het programma. "Doe meer met BAS," heeft een onderverdeling gemaakt naar peuters, jongste kleuters en oudste kleuters. Wij werken vanzelfsprekend met SLO doelstellingen die voor peuters in de leeftijd van 2,5-4 jaar gesteld zijn. Hierdoor werken wij aan een ononderbroken ontwikkelingslijn. Bij het ontwikkelingsgebied taal zijn de aandachtsgebieden: woordenschat, interactief taalgebruik, beginnende geletterdheid en taalbewustzijn. Bij voorbereidend rekenen kennen we een onderverdeling van: beginnende gecijferdheid, tellen en aantallen, meten en meetkunde, hoeveelheden, vergelijken en omgevingsoriëntatie. De genoemde aandachtsgebieden komen spelenderwijs aan bod in aangeboden materialen en speelhoeken, maar worden ook doelbewust gestimuleerd middels activiteiten binnen de thema's. Om de woordenschat een extra stimulans te geven wordt aanvullend aan onze VE methode het woordenschatprogramma LOGO 3000 ingezet. Peuters met (risico op ontstaan van) een taal- en/of ontwikkelingsachterstand, mogen vanuit de VE (op indicatie van bijvoorbeeld het consultatiebureau) 16 uur komen spelen. Zij worden extra gestimuleerd in hun ontwikkeling middels een plan van aanpak. Ouders worden hiervan op de hoogte gebracht en geven schriftelijk toestemming voor deelname aan het VE programma.. De peuteropvang en/of het consultatiebureau hebben hiervoor benodigde formulieren.

* Zie voor meer informatie bijlage 1: VE beleidsplan.

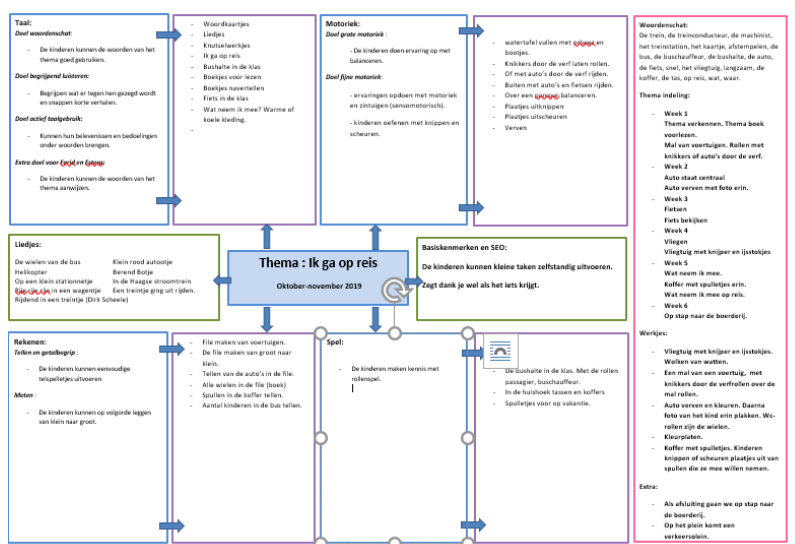
3.5 Thematisch werken

Op onze beide stamgroepen werken we met thema's. Dit doen we om het spelen en de ontwikkelingsgerichte activiteiten betekenisvol te maken voor de peuters en om de betrokkenheid te vergroten. Een thema duurt gemiddeld 6 weken en loopt van vakantie tot vakantie. Bij elk thema horen diverse activiteiten, gericht op verschillende ontwikkelingsgebieden die worden vastgelegd in een themaplanning (zie figuur 1).

Bij ieder ontwikkelingsgebied worden opdrachtjes, liedjes en activiteiten bedacht. Wij werken aan een beredeneerd aanbod door de hoeken en kasten zo in te richten dat de opgestelde doelen ook in de speelleeromgeving naar voren komen.

Er wordt aandacht besteed aan de volgende ontwikkelingsgebieden:

- Spraak- taalontwikkeling
- Rekenen/ ruimtelijke oriëntatie
- Motorische ontwikkeling
- Sociaal- emotionele ontwikkeling

Figuur 1: voorbeeld themaplanner

3.6 Ontwikkelingsgebieden

De ontwikkeling van de peuter is in te delen in diverse ontwikkelingsgebieden. Deze ontwikkelingsgebieden kun je niet strikt van elkaar scheiden, ze lopen vaak in elkaar over. De ontwikkeling in het ene ontwikkelingsgebied gaat vaak samen met de ontwikkeling in een ander ontwikkelingsgebied. Tijdens het spelen worden verschillende ontwikkelingsgebieden tegelijk aangesproken.

3.6.1 Spraak- taalontwikkeling

Ouders krijgen voordat wij aan een nieuw thema beginnen altijd een digitale informatiebrief. Daarin wordt o.a. uitgelegd met welk thema we ons mee bezig gaan houden en aan welke aanbodsdoelen we werken. We geven hierin o.a. tips over boekjes, noemen de themawoorden en de liedjes die worden gezongen. Het stimuleren van de spraak-taalontwikkeling begint bij de taal van de pedagogisch medewerkers. Alle medewerkers hebben minimaal 3F niveau in het Nederlands spreken en schrijven. We gebruiken rijke taal en benoemen wat we zien en doen. Daarnaast verwoorden we het handelen van de peuters en we bieden hen taal in situaties waarin zij nog niet over de juiste

woorden beschikken. Corrigeren van taaluitingen van peuters doen we door middel van recasting: luchtig herhalen van het woord, maar dan met de juiste uitspraak. We verbeteren dus indirect. Zegt een peuter bijvoorbeeld: "Ik gejopen naa oma" zal de pedagogisch medewerker bijvoorbeeld reageren met: "Ja, jij bent naar oma gelopen". De speelleeromgeving wordt ingericht met materialen die de peuters uitlokken tot denken en praten. De themahoek wordt zo ingericht dat het thema gespeeld kan worden. Hierdoor gaat het thema echt 'leven' voor de kinderen, leren ze spelenderwijs (actief) en worden ze gestimuleerd taal te gebruiken. De begeleiding hierbij is belangrijk, we werken veel in kleine groepjes en spelen regelmatig met de peuters mee. Hierbij wordt interactie tussen peuters gestimuleerd. Anderstalige peuters en peuters met een ontwikkelingsachterstand op spraaktaal gebied, bieden we extra ondersteuning d.m.v. een plan van aanpak en specifieke activiteiten. We stimuleren de ouders van peuters die de Nederlandse taal niet machtig zijn, om veel met het kind te spreken in de eigen taal. Bijvoorbeeld over de thema's die wij behandelen op de peuteropvang. Wij leggen de ouder uit wat de bedoeling is en vragen na of de ouder heeft begrepen wat wij bedoelen. Op beide locaties werkt een pedagogisch medewerker die is opgeleid tot voorleescoach. Zij zorgt ervoor dat de kwaliteit van- en variatie in boeken actueel blijft. Dit wordt nader omschreven in ons voorleesplan.

3.6.2 Rekenen

Spelenderwijs komen allerlei begrippen; hoog/laag, groot/klein (rekenen), maar ook kleuren en vormen aan de orde. In routines komt rekenen aan bod. In de kring wordt bijvoorbeeld geteld, bij het inschenken van het drinken benoemen we vol/leeg etc. Aanbodsdoelen op het gebied van rekenen worden zo veel mogelijk verwerkt in het aanbod in de speelhoeken. Vaak worden ze daarnaast meegenomen in een kringactiviteit (grote of kleine kring). Dit is vaak gericht op een specifiek onderdeel van het rekenen, zoals tellen, meten, ordenen, vergelijken etc.

3.6.2.1 Ruimtelijke oriëntatie

Peuters zijn bezig met ruimtelijke oriëntatie als ze proberen de ruimte om hen heen te verkennen, te onderzoeken en te begrijpen. 'de stoel naast mij is leeg, op de stoel tegenover mij zit de juf etc.' Voor peuters hoort bijv. ook het herkennen van lichaamsdelen tot de ruimtelijke oriëntatie. We doen spelletjes om het lichaamsbesef te stimuleren en geven regelmatig opdrachten waarin de ruimtelijke oriëntatie wordt gestimuleerd: "Wie zit er naast jou?" "Leg de bordjes maar in de kast" etc.

3.6.3 Motoriek en lichaamsbewustzijn

3.6.3.1. Fijne motoriek

De motoriek van een peuter ontwikkelt zich van grof naar fijn, van binnen naar buiten. Dit houdt bijvoorbeeld in dat een peuter eerst bewegingen vanuit de schouder zal leren maken, daarna vanuit de elleboog, de pols en als laatst de vingers. Om fijn motorische vaardigheden te ontwikkelen is het van belang dat een peuter veel ruimte krijgt om allerlei bewegingen uit te proberen en te oefenen. Dit doen we d.m.v. activiteiten zoals plakken, scheuren, knippen, kleien, verven en kleuren. We laten peuters kennismaken met een verscheidenheid aan technieken. Met papier kunnen we bijvoorbeeld scheuren, knippen of prikken met de prikpen. Verf kan bijvoorbeeld gebruikt worden met de vingers, met kwasten, rollers of stempels. Het aanbod wordt zowel vormgegeven d.m.v. knutselopdrachten binnen een thema als door vrije expressie.

3.6.3.2 Grove motoriek

Ook de grove motoriek komt bij de peuteropvang aan bod. Dit komt terug in de vorm van dansspelletjes in de kring, gymmen op de groep, buitenspelen en wandelen aan het wandelkoord. Aanbodsdoelen op het gebied van grove motoriek worden zo veel mogelijk verwerkt in het aanbod in

de speelleeromgeving. Wanneer het doel niet goed of veilig aangeboden kan worden in de speelleeromgeving kan het ook aan bod komen in een (kleine) kringactiviteit.

3.6.3.3 Lichaamsbewustzijn

Vanaf een paar maanden oud wordt een kind zich al bewust van het eigen lichaam. Het begint met het ontdekken van de handjes en de voetjes. Later komen ook andere lichaamsdelen aan bod. Als kinderen nieuwsgierig worden naar hun lichaam of dat van anderen gaan wij daar zo normaal mogelijk mee om. Als kinderen de verschillen tussen jongens en meisjes gaan opmerken, bijvoorbeeld tijdens een toiletbezoek, worden deze verschillen benoemd. Hier geven kinderen zelf de grenzen aan, waar de pedagogisch medewerkers, als het nodig is, op inspringen. Pedagogisch medewerkers laten de kinderen vrij in hun spel en stimuleren de fantasie van kinderen. Kinderen mogen zich daarom verkleden zoals zij zelf willen. De eigen kleding blijft hierbij altijd aan.

3.6.4 Sociaal- emotionele ontwikkeling

3.6.4.1 Positieve benadering

Op onze peuteropvang benaderen wij de peuters positief en geven we complimenten. Allereerst benoemen we specifiek welk gedrag we *willen* zien, in plaats van wat we niet willen. In plaats van bijvoorbeeld: “niet rennen” zeggen we: “rustig lopen”. Dit schept duidelijke verwachtingen en draagt bij aan een gevoel van veiligheid. Negatief gedrag proberen we altijd om te buigen naar positief gedrag. We leggen de peuters uit waarom bepaald gedrag niet gewenst is. We spreken de peuters aan in de ‘ik’ vorm, bijvoorbeeld: “ ik vind het fijn als je binnen rustig loopt”. We geven een alternatief voor het gedrag dat we liever niet willen zien en leggen uit waarom. Bijvoorbeeld: “als je gaat rennen, dan kan je struikelen over speelgoed”. Bij conflicten tussen peuters zijn we alert, maar we komen niet direct tussenbeide. We geven peuters eerst de kans om het conflict zelf op te lossen. Lukt dit niet dan verwoorden we wat we zien en begeleiden we hen naar een oplossing. Bij herhaling van ongewenst gedrag halen we de peuter even uit de situatie om tot rust te komen. We leggen dit ook uit. Daarna helpen we de peuter weer te gaan spelen. Als hij later het gewenste gedrag vertoont, benoemen we dit en geven we hiervoor een complimentje. Het belonen en/of corrigeren van gedrag is voor de pedagogisch medewerkers een middel om de peuter te helpen in zijn ontwikkeling en nooit een doel op zich.

3.6.4.2 Omgaan met emoties

Spelen is een natuurlijke manier om te leren omgaan met emoties. Door zelf te doen en problemen op te lossen, krijgt de peuter inzicht in hoe de wereld in elkaar steekt en de mogelijkheid tot het verwerken van gedachten en gevoelens. Daarom bieden wij ruime mogelijkheden voor vrij spel. Peuters kunnen hun emoties nog niet zelf reguleren. Zij zijn afhankelijk van volwassenen om te 'co-reguleren'. Door de (rustige) manier waarop de pedagogisch medewerker reguleert, leert het kind zijn emoties (in de toekomst) te herkennen en beter beheersen. We benoemen en erkennen bijvoorbeeld de gevoelens van de peuter, troosten hem en/of dragen een oplossing aan. Met co-regulatie leggen we de basis voor effectieve toekomstige zelfregulatie.

Als een peuter aangeeft dat hij geknuffeld of getroost wil worden, wordt hier op ingegaan. Het kind mag even op schoot of naast de pedagogisch medewerker zitten. Gestreefd wordt dat de peuter zo snel mogelijk weer op zichzelf is, als hij hieraan toe is, zodat de zelfredzaamheid zo goed mogelijk wordt gestimuleerd. Ook hechting speelt een belangrijke rol bij de emotionele ontwikkeling van de peuter. Een veilig gehechte peuter durft zolang het zich veilig voelt de wereld te verkennen. Wij bieden daarom een veilige, vertrouwde omgeving waarbij aandacht is voor zowel eigenheid als diversiteit.

3.6.4.3 Omgaan met elkaar

De groep is een belangrijk leermiddel in de sociale ontwikkeling van de peuter. Heel jonge peuters spelen alleen of naast elkaar. De behoefte aan spelen met andere peuters wordt naarmate een peuter ouder wordt groter. Het spelen ontwikkelt zich in de volgende fasen:

1. Alleen spelen.
2. Naast elkaar spelen.
3. Associatief spel: reageren op elkaar, peuters brengen elkaar toevallig op ideeën.
4. Samenspel: overleggen en elkaar aanvullen.

Wij bieden om deze ontwikkeling te ondersteunen diverse spelletjes en activiteiten aan die de peuters samen kunnen doen. In de hoeken is zowel de mogelijkheid om alleen te spelen als om samen te spelen. Peuters stellen zich steeds onafhankelijker op en krijgen steeds meer inzicht in wat wel of niet mag en in oorzaak en gevolg. Waar nodig wordt het samen spelen begeleid door de pedagogisch medewerkers. Wij leren peuters naar elkaar te luisteren en elkaars grenzen te respecteren.

3.7 Doorlopende ontwikkelingslijn

Gedurende de periode op de peuteropvang wordt geobserveerd welke stapjes de peuter gemaakt heeft op de leerlijn en deze worden aangevinkt. Op deze manier wordt duidelijk waar een kind zich bevindt op de leerlijn en welk aanbod past bij een volgende stap in de zone van naaste ontwikkeling. De leer- en ontwikkelingslijnen van ons volgsysteem ParnasSys zijn speciaal ontwikkeld om de doorgaande lijn van 0-7 jaar te bewerkstelligen. Hierdoor vormen deze ingevulde leerlijnen een mooie aanvulling op de overdracht naar de basisschool van uw kind. De basisschool kan hun aanbod dan laten aansluiten op de ontwikkeling die de peuter op de peuteropvang heeft laten zien.

3.8 Overdracht naar basisschool/bsc

De overgang van de peuteropvang naar de basisschool is een grote stap. Om deze overgang prettig en soepel te laten verlopen, zorgen we voor een goede overdracht. Een overdracht kan alleen slagen wanneer alle partijen samenwerken en goed op elkaar afgestemd zijn. Hoe beter de overdracht en samenwerking, hoe groter de kans dat een peuter een vloeiende overstap kan maken. Mits ouders toestemming geven, wordt een (digitale) schriftelijke overdracht gedaan naar de basisschool van uw kind. Het is voor de leerkracht prettig om te weten wat uw kind leuk vindt, wat het goed kan en waarin het wat extra aandacht nodig heeft. De informatie die wij delen bestaat uit de peuterrapportage en een rapportage vanuit ons ontwikkelingsvolgsysteem; 'ParnasSys leerlijnen Jonge kind'. De rapportage vanuit het volgsysteem is een schematische weergave van de ontwikkeling van uw kind op verschillende domeinen; spel; taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotioneel. Bij uitzondering vragen wij ouders of we aanvullende informatie mogen delen met de basisschool, bijvoorbeeld wanneer wij denken dat dit de wenperiode voor het kind gemakkelijker zal maken. Wanneer het een peuter met een VE indicatie betreft vindt er *altijd* een warme overdracht plaats: er vindt naast de schriftelijke overdracht een gesprek plaats tussen de mentor van het kind en de nieuwe leerkracht. Indien peuters nog niet op de basisschool terecht kunnen, doordat het bijna kerst- of zomervakantie is kunnen de peuters langer op de peuteropvang blijven.

3.9 Bijzonderheden in ontwikkeling

Eventuele bijzonderheden in, of zorgen over de ontwikkeling en het welbevinden van een peuter worden zo snel mogelijk met ouders besproken. Dit kan naar voren komen bij een observatiemoment, maar ook buiten de vaste observatiemomenten worden gesignaleerd. Wanneer dit het geval is zal de mentor van de peuter op eigen initiatief een gesprek plannen. De mentor bespreekt haar bevindingen binnen het team en kan advies vragen aan de pedagogisch coach. Wanneer nodig geacht, worden ouders naar externen doorverwezen (zie hoofdstuk 7).

3.10 Wegwijzer naar hulp voor ouders

Ook een ouder kan een hulpvraag hebben of zorgen uitspreken over de ontwikkeling van zijn peuter. Bij de intake krijgen ouders via de mentor naast de informatie die er gegeven wordt over het peuteropvangbezoek en de werkwijze, informatie over de route die ouders kunnen bewandelen wanneer er behoefte is aan extra hulp voor hun kind.

Als een ouder een mentor benadert met een hulpvraag, of haar zorgen uitspreekt over de ontwikkeling van het kind, brengen we de ouder in contact met de instantie die de hulpvraag kan beantwoorden. Het kan gaan om bijvoorbeeld logopedische hulp, fysiotherapie, opvoedkundige ondersteuning e.d.

3.11 Plaatsing peuter met bijzondere ontwikkelingsbehoeften

De ontwikkeling van jonge kinderen verloopt sprongsgewijs. Wel zijn er ontwikkelingsmijlpalen- en kenmerken die gemiddeld bij een bepaalde leeftijd zichtbaar zijn. Bij sommige peuters is door een beperking of soms nog onbekende oorzaak sprake van een ontwikkeling die sterker kan afwijken, wat leidt tot bijzondere ontwikkelingsbehoeften.

Voor de opvang van een kind met bijzondere ontwikkelingsbehoeften zal voldoende tijd, middelen en kennis nodig zijn. Alle kinderen hebben recht op evenveel begeleiding en aandacht. Daarom wordt er, in overleg met de pedagogisch medewerkers en pedagogisch coach voor ieder kind een individuele afweging gemaakt of Stichting Peuterspeelzalen Hardinxveld- Giessendam in staat is om voldoende begeleiding te bieden. Er wordt altijd een proefperiode van twee maanden afgesproken, waarna met de ouders en eventueel andere betrokkenen bij het kind bekeken wordt of het kind op zijn plaats is op de peuterspeelzaal. Hierin worden ook de andere kinderen in de groep en de draagkracht van het team meegenomen. Lijkt de plaats op de peuterspeelzaal niet de juiste ondersteuning te bieden, wordt er bekeken waar het kind zich beter op zijn plaats zal voelen. Regelmatig wordt samen met ouders en eventuele betrokkenen bij het kind geëvalueerd of Stichting Peuterspeelzalen Hardinxveld- Giessendam in staat is en blijft om voldoende begeleiding te bieden aan het betreffende kind.

3.11 3+ groep De Matrozen (pilot)

3.11.1 Wat is de 3+ groep?

3+ groep De Matrozen is onderdeel van Peuteropvang de Snaters. Peuters kunnen in deze groep kennis maken met het “reilen en zeilen van de basisschool”. De groep volgt als het ware een brug naar de start in de kleuterklas. De Matrozengroep heeft een aparte groepsruimte, grenzend aan de groepsruimte van de Snaters en de naastgelegen basisschool OBS de Driemaster. De groep is gericht op peuters vanaf ongeveer 3 jaar. Wij richten ons zowel op kinderen die behoefte hebben aan meer uitdaging als kinderen die een extra steuntje in de rug kunnen gebruiken om de overgang naar de basisschool te vergemakkelijken. Zij worden begeleid door een pedagogisch medewerker en een leerkracht/pedagogisch medewerker met specialisatie groep ½.

3.11.2 Openingstijden

De Matrozengroep is geopend op alle ochtenden van 08:30 tot 11:45. Op woensdag en vrijdag tot 12:45. Ouders kunnen kiezen voor een volledige plaatsing op deze groep, maar ook een combinatie met de Snaters is mogelijk.

3.11.3 Doelgroep

De Matrozengroep is bedoeld voor peuters van ongeveer 3 tot 4 jaar. Uit ervaring blijkt dat een peuter van 3 minder begeleiding in de dagelijkse verzorging nodig heeft waardoor er ruimte ontstaat voor het verfijnen van allerlei ontwikkelingsgebieden waarvan in de eerste drie levensjaren de basis is gelegd. Bij het volgen van de ontwikkeling (middels het invullen van de leerlijnen Jonge Kind in ParnasSys) en/of in gesprekken met ouders kan het beeld ontstaan dat een peuter rond deze leeftijd

behoefte lijkt te hebben aan meer uitdaging. Zij kennen de routines, regels en spelmogelijkheden. Ze delen de ruimte en de aandacht van de pedagogisch medewerkers met jongere peuters die meer dagelijkse verzorging nodig hebben. Dit heeft zeker voordelen: heterogene groepen creëren voor deze peuters leer- en ontwikkelingskansen binnen de sociaal-emotionele ontwikkeling. Zij leren bijvoorbeeld wachten op anderen, elkaar helpen en zelfvertrouwen verkrijgen doordat zij al meer kunnen/weten. Echter zijn er andere ontwikkelingsgebieden, die in de reguliere groep niet altijd optimaal gestimuleerd kunnen worden. In groepen met alleen 3- jarigen is hiervoor meer ruimte. Een 3- jarige zet stappen in zijn spelontwikkeling, is meer op anderen gericht en vergroot zijn woordenschat en taalbegrip. Het kind gaat verbindingen leggen tussen zichzelf en anderen, zichzelf en zijn omgeving en tussen gebeurtenissen. Zijn wereld wordt letterlijk en figuurlijk groter. Daarnaast is er vaak behoefte aan meer autonomie, zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. De Matrozengroep kan voldoen aan deze ontwikkelingsbehoeften. Daarnaast biedt de groep ontwikkelingskansen aan peuters van 3 jaar en ouder die behoefte hebben aan extra stimulans in bijvoorbeeld spel, voorbereidende schoolse vaardigheden en/of zelfredzaamheid voordat zij naar de basisschool gaan. De Matrozengroep is *geen* VE groep.

3.11.4 Visie

In de visie van Stichting Peuterspeelzalen Hardinxveld- Giessendam (zie 2.1) wordt beschreven dat we peuters willen prikkelen, uitdagen en begeleiden in het verkennen van hun talenten binnen een veilige omgeving. We willen alle peuters optimale ontwikkelingskansen bieden. Dit doen wij grotendeels met (differentiëren in) het aanbod binnen de reguliere peuteropvang. Voor het optimaal begeleiden van sommige ontwikkelingsgebieden van 3-jarigen kan een extra stimulans gegeven worden in een andere omgeving met een gelijkere doelgroep. Met de Matrozengroep willen we deze omgeving creëren. Door in een homogene groep de uitdagingen te bieden die aansluiten bij deze ontwikkelingsbehoefte en door spelenderwijs te werken aan voorbereidende schoolse vaardigheden willen we oudste peuters optimaal voorbereiden op hun start in het basisonderwijs. Hiermee willen we voor ouders tevens een extra keuzemogelijkheid creëren binnen ons aanbod aan kinderopvang.

3.11.5 Doelstellingen

In de Matrozengroep wordt gewerkt aan de volgende doelstellingen:

- Het verder ontwikkelen van zelfvertrouwen en zelfstandigheid in een veilige/ overzichtelijke omgeving.
- Het verdiepen van (samen)spel in een uitdagende speelleeromgeving.
- Het stimuleren van zelfredzaamheid: wat je zelf kan doe je zelf!
- Het verder stimuleren van executieve functies ten behoeve van de overstap naar de basisschool d.m.v. reflectiegesprekjes met de kinderen.
- Het aanbieden van een doorgaande ontwikkelingslijn van voorschool naar vroegschool voor alle kinderen.
- Het verkleinen van de overstap naar het basisonderwijs, door het aansluiten van de ritmes en routines en het oefenen met voorbereidende schoolse vaardigheden.
- Het bieden van een beredeneerd aanbod binnen een uitdagende speelleeromgeving dat passende ontwikkelingskansen biedt voor oudste peuters.

Deze doelen willen wij bereiken door:

- Nauw samen te werken met basisscholen, waarin we onze werkwijze kunnen afstemmen. De speelleeromgeving thematisch in te richten met veel mogelijkheden voor samenspel en rollenspel.
- De speelleeromgeving zo in te richten dat de peuters zoveel mogelijk zelf kunnen: open kasten en vrij toegankelijke speelhoeken waarin duidelijk is welk speelgoed op welke plaats hoort.
- Te werken met een kiesbord en peuters die dit nodig hebben te ondersteunen in het maken van de keuze en plannen van hun activiteit(en).
- Te werken met kleine kringen, waarin ontwikkelingsgerichte activiteiten en kringgesprekken plaatsvinden.
Gebruik te maken van de Leerlijnen Jonge Kind in Parnassys. Hierin kunnen we de nadruk leggen op de doelen voor oudste peuters om goed aan te sluiten bij de reguliere groep en doelen voor groep 1.
- Te werken met dezelfde betekenisvolle thema's als de reguliere peuteropvanggroep waarin we verdieping aanbrengen door uitbreiding van spelmogelijkheden, prikkelende (kleine kring) activiteiten en mogelijkheden voor eigen inbreng van de peuters.

3.11.6 De speelleeromgeving

De speelleeromgeving van de Matrozensgroep lijkt in de inrichting op de groepsruimte van de Snaters. Er zijn verschillende vaste speelhoeken, een themahoek/tafel en speeltafels. Het verschil met de Snaters is met name zichtbaar in het aanbod van materiaal en de inrichting van de hoeken. Zo worden specifieke materialen aangeboden om oudere peuters uit te dagen, zoals puzzels met een hogere moeilijkheidsgraad of aantal stukken, uitdagender constructie- en spel materiaal en het geven van meervoudige opdrachtjes. Deze worden aangeboden in open kasten, waarbij peuters zelf materiaal mogen pakken en worden begeleid bij het opruimen ervan. In de hoeken worden materialen aangeboden die uitnodigen tot samen rollenspel spelen en handelingen passend bij de doelen voor oudste peuters. Middels een kiesbord kunnen peuters een keuze maken voor een hoek of bepaald materiaal.

3.11.7 Plaatsingsprocedure

Bij het volgen van de ontwikkeling van een 3- jarige peuter in afstemming met gesprekken met ouders kan het beeld ontstaan dat een peuter met de leeftijd van ongeveer 3 jaar behoefte lijkt te hebben aan meer uitdaging m.b.t. zelfstandigheid en sociale vaardigheden. Dit wordt onder andere duidelijk door peuters structureel te observeren en de vaardigheden in kaart te brengen middels het invullen van de leerlijnen Jonge Kind in ParnasSys. De pedagogisch medewerker zal ouders dan benaderen met de vraag of zij hun peuter op de Matrozensgroep willen laten spelen. Zij kunnen (wanneer er voldoende plaats is) de keuze maken voor een volledige plaatsing van minimaal 2 dagdelen op deze groep of een combinatie met de reguliere peuteropvanggroep de Snaters. Het streven is een plaatsing van minimaal 2 dagdelen op stamgroep de Matrozen. Een intakegesprek is bij doorstromen niet meer nodig, omdat er nauw contact is tussen de groepen en medewerkers. Ouders kunnen ook zelf het verzoek doen voor een plaatsing op de Matrozensgroep. Dit kan al bij de inschrijving op de peuteropvang worden aangegeven. Voordat de peuter start in de Matrozensgroep is er een mogelijkheid om vooraf te komen wennen (wanneer de BKR dit toelaat). De leerkracht/pedagogisch medewerkster spreekt samen met de ouder en de pedagogisch medewerkers het wemoment af. Wij gaan uit van maximaal twee wemomenten.

Er zijn enkele kenmerken waarmee wij rekening houden bij het plaatsen van een peuter op stamgroep de Matrozen. Een peuter is o.a.:

- In staat tot samenspelen en communiceren met anderen;
- In staat zelf tot spel te komen en dit even vast te houden;
- In staat zijn tot het vergroten van de “eigen” wereld;
- Zindelijk of grotendeels zindelijk.
- In staat tot het uitvoeren van een gegeven taak;
- In staat om hulp te vragen wanneer iets niet zelfstandig lukt;
- Zijn zelfstandigheid aan het uitbreiden. De peuter kan bijvoorbeeld zelf speelgoed pakken en opruimen, handen wassen, schoenen en jas aan etc.;
- Leerbaar (de peuter wil graag ontdekken en leren);
- In staat om bij een door de leerkracht/pedagogisch medewerkster aangeboden activiteit de aandacht te richten en vast te houden.

4. Werkwijze

4.1 Groepsomvang en BKR

Binnen de peuteropvang hanteren wij de normen zoals vastgelegd in de Wet Oké. Dit houdt in dat op een groep maximaal 16 peuters, in de leeftijd van 2 tot 4 jaar, geplaatst zijn. De beroepskracht-kindratio (BKR) is voor kinderen van 2 tot 4 jaar is 1 beroepskracht per 8 peuters. Dit houdt in dat een groep van 16 peuters altijd wordt begeleid door twee beroepskrachten. Men staat nooit alleen op de groep. Mocht dit bij hoge uitzondering (bijv. een noodsituatie) toch het geval zijn, dan is achterwacht oproepbaar. De achterwacht is aanwezig op de aangrenzende basisschool de Driemaster en kan dus snel ter plaatse zijn. Dit is schriftelijk vastgelegd. Afwijken van de BKR is op onze locatie niet van toepassing, omdat we minder dan 10 uur aaneengesloten geopend zijn.

4.2 Team

4.2.1 Beroepskrachten/pedagogisch medewerkers

De pedagogisch medewerker is het belangrijkste middel om onze opvoedingsdoelen te bereiken. De wijze waarop zij werken is van wezenlijk belang in het uitvoeren van het pedagogisch beleid. Daarom achten wij van elke pedagogisch medewerker dat zij:

- Op een liefdevolle, respectvolle en positieve manier omgaat met zowel de peuters als de ouders en of verzorgers
- Een sfeer creëert waarin het kind zich prettig voelt, waar warmte, genegenheid, stimulans, veiligheid en duidelijkheid aanwezig is
- Aansluit bij zowel de individuele peuter, als de groep
- Kennis heeft van de verschillende ontwikkelingsgebieden (sociale, verstandelijke, emotionele en lichamelijke ontwikkeling)
- Zich bewust is van haar eigen voorbeeldfunctie
- Een professionele houding heeft
- Ouders/verzorgers desgewenst, steunt en adviseert in de opvoeding
- Zich schoolt volgens het opgestelde opleidingsplan (zie opleidingsplan in bijlage).

Voor het optimaliseren van de kwaliteit van de peuteropvang is een aantal eisen gesteld aan het personeel. Alle pedagogisch medewerkers zijn in het bezit van:

- Een geldig mbo- of hbo-diploma voor het werken in de kinderopvang
- Een VE certificaat (of in opleiding voor behalen certificaat)
- Een geldig kinder- EHBO certificaat. (BHV altijd minimaal 1 gecertificeerde medewerker p/d)

Ten slotte zijn ook alle medewerkers in het bezit van een VOG (verklaring omtrent gedrag), ingeschreven in het PRK (Personenregister Kinderopvang) en voldoen zij aan de taaleis 3F.

Daarnaast worden alle locaties geïnspecteerd door de GGD. Hierbij bekijkt de inspecteur of er kwalitatief goede peuteropvang wordt geleverd. Er wordt gekeken of er voldaan wordt aan de kwaliteitseisen op de volgende gebieden; ouderinspraak, personeel, veiligheid en gezondheid, accommodatie en inrichting, groepsgrootte, het aantal kinderen per pedagogisch medewerker, het pedagogisch beleid en de pedagogische praktijk, klachten en voorschoolse educatie.

Het GGD rapport is beschikbaar op locatie en op de website van zowel de locaties als de GGD.

4.2.2 Pedagogisch coach

Het werk van de pedagogisch coach draait om ontwikkeling van kinderen. Ze helpt onze vaste pedagogisch medewerkers in het signaleren van knelpunten in hun werkzaamheden, kennis en vaardigheden en achterhaalt samen hun coaching-behoeften.

De pedagogisch coach begeleidt en ondersteunt de pedagogisch medewerkers bij activiteiten die gericht zijn op signaleren, analyseren en oplossen van problemen bij peuters die extra zorg en/of aandacht nodig hebben. Enkele voorbeelden van werkzaamheden van de pedagogisch coach uit de praktijk:

- Het observeren van peuters die extra aandacht nodig hebben.
- Het geven van adviezen over de ontwikkeling van spel, taal, cognitie, motoriek en sociaal emotioneel bevindingen
- Het schrijven van handelingsplannen
- De pedagogisch medewerkers begeleiden bij gedifferentieerd en planmatig werken met peuters
- Informatie en ondersteuning geven bij peuters met gedragsproblemen
- Het spelgedrag van peuters observeren
- Contact onderhouden met verschillende stakeholders zoals: MD-team, sociaal team, basisscholen en samenwerkingsverband.

4.2.3 Pedagogisch beleidsmedewerker

De pedagogisch beleidsmedewerker vertaalt pedagogisch beleid naar concrete activiteiten, methoden en/of instrumenten en levert een bijdrage aan de implementatie hiervan binnen het kindercentrum of peuteropvang. Ze bewaakt het kwaliteitsniveau door het signaleren van ontwikkelingen en knel- en verbeterpunten binnen het pedagogisch beleid, waarna ze het uitgevoerde beleid evalueert en met verbetervoorstellen komt. Dit gebeurt in samenwerking met Jeanette Koning Kars, administratief- en beleidsmedewerker bij de stichting en in overleg met het Managementteam Peuterspeelzalen.

4.2.4 Stagiaires en beroepskrachten i.o.

Naast onze vaste beroepskrachten verwelkomen we regelmatig stagiair(e)s voor een snuffelstage (korte termijn), maatschappelijke stage of mbo/hbo stage (langere termijn). Stagiaires krijgen een vaste beroepskracht toebedeeld als stagebegeleider. Zij begeleidt de stagiaire en is aanspreekpunt. Een stagiaire/beroepskracht i.o. draagt *geen* eindverantwoordelijkheid. Net als van pedagogisch medewerkers vragen wij van stagiair(e)s, conform de wet, een geldige VOG. Uitzondering hierop vormen snuffelstages korter dan 10 dagen (60 uur per jaar). De reden hierachter is dat deze stagiair(e)s bijna geen verantwoordelijkheid dragen en niet zelfstandig met de kinderen werken.

De werkwijze van begeleiding van stagiaires is uitgewerkt in het stagebeleid, een plan dat net als het pedagogisch beleidsplan een dynamisch plan is. Er zijn voortdurend veranderingen in opzet van stages vanuit de opleidingsinstituten en daarom van belang om steeds kritisch te beoordelen wat passend en wenselijk is voor onze organisatie. (Zie voor meer informatie het stagebeleid.)

4.3 Vaste gezichtencriterium

Een vast gezicht is een pedagogisch medewerker die vrijwel altijd werkt als de peuter komt. Elk dagdeel werken twee vaste pedagogisch medewerkers. Er werkt bij ons altijd minimaal één vast gezicht van het kind op de groep, dit geeft een peuter sociaal- emotionele veiligheid. Het kan zo zijn dat een peuter verschillende vaste pedagogisch medewerkers ziet op de dagen dat hij komt. Via het bord in de hal en middels nieuwsbrieven wordt aan ouders duidelijk gemaakt welke pedagogisch medewerkers op welke stamgroepen werkzaam zijn. Elk dagdeel is op onze locatie een eigen stamgroep. Het kan voorkomen dat een vaste pedagogisch medewerkers afwezig is vanwege ziekte of verlof. Hierbij wordt altijd eerst een beroep gedaan op de andere vaste gezichten. Wanneer er geen vast gezicht beschikbaar is doen wij een beroep op onze vaste invalkrachten. Dit zijn vertrouwde pedagogisch medewerkers die regelmatig op de groep werken.

Door personeelskrapte en hoge werkdruk lukt het niet altijd om bij ziekte, calamiteiten of verlof van een vast gezicht op de groep te hebben. Daarom mag, door een wetwijziging vanaf 01-07-2023, tijdelijk worden afgeweken van het vaste gezichtencriterium, wanneer:

- Het vaste gezicht afwezig is voor een aansluitende periode korter dan 4 weken;
- Er ten hoogste 3 vaste beroepskrachten aan het kind zijn toegewezen;
- Er geen andere vaste pedagogisch medewerker beschikbaar is.

Afspraken die we hebben gemaakt om in deze gevallen de emotionele veiligheid te borgen:

- Bij de vervanging van een vast gezicht zetten we een vertrouwde pedagogisch medewerker van de een andere dag in of een vertrouwde invalkracht.
- De emotionele veiligheid wordt geborgd doordat de vertrouwde pedagogisch medewerker of invalkracht investeert in het opbouwen van een band met de peuters door in te spelen op hun basisbehoeften.
- We houden het vaste dagritme aan dat de kinderen gewend zijn. Rituelen en regels zijn ook bij invalkrachten bekend.
- De kind-notities zijn up-to-date. Bijzonderheden worden genoteerd in KOV-net (app) en/of het overdrachtsschrift.

4.4 Dagindeling

Structuur is erg belangrijk. Het maakt de dag voor de peuter overzichtelijk en voorspelbaar. Het draagt bij aan het gevoel van veiligheid en vertrouwen dat de basis is voor ontwikkeling. Daarom hanteren wij zowel in de ochtenden als in de middagen een vaste dagindeling, die wij concreet maken aan de hand van dagritmekaarten. Aan het begin van elk dagdeel worden deze kaarten met de peuters besproken.

4.4.1. Een ochtend bij de Snaters

Een ochtend bij de peuteropvang verloopt als volgt:

1. De peuters kunnen worden gebracht tussen 8:30 en 8:45. Tijdens de inloop is er ruimte voor contact met de pedagogisch medewerkers en kunnen ouders even met hun peuter spelen. We nemen samen afscheid van de ouder. Daarna wordt er nog even vrij gespeeld.
2. Rond 9:00 gaan we samen in de kring. We zingen goedemorgen en kijken wie er aanwezig/afwezig zijn. Het helpend handje wordt uitgekozen. We benoemen welke dag het

is en bespreken het dagritme. We praten met elkaar en doen regelmatig ontwikkelingsgerichte activiteiten binnen het thema.

3. Na het kringmoment gaan we naar buiten. Buiten wordt verschillend speelmateriaal aangeboden zoals fietsen, een glijbaan, zand/ water of wisselend materiaal op speelkleden. De pedagogisch medewerkers spelen regelmatig mee en begeleiden de interacties tussen kinderen. Bij slecht weer gaan we binnen gymmen, zingen, dansen en soms muziek maken.
4. We gaan naar binnen, wassen de handen en gaan aan tafel. De peuters krijgen drinken en een biscuitje. Het helpend handje mag de koekjes uitdelen. Er wordt een boekje voorgelezen of we zingen liedjes.
5. Na het tafelmoment is er ruimte voor vrij spel. De pedagogisch medewerkers spelen regelmatig mee in de hoeken. Daarnaast worden activiteiten aangeboden in een kleine kring zoals bijvoorbeeld knutselen, een spel of een boek lezen.
6. Er wordt gezamenlijk opgeruimd. We proberen de peuters zoveel mogelijk te betrekken bij het opruimen door het geven van concrete opdrachtjes. Doordat de speelleeromgeving overzichtelijk is en kasten zijn gelabeld kunnen peuters precies zien waar iets opgeborgen moet worden.
7. We gaan naar buiten of doen binnen een beweegactiviteit. De peuters worden opgehaald om 11:45. Er is ruimte voor contact met de pedagogisch medewerkers om te bespreken hoe de dag van de peuter is verlopen. De pedagogisch medewerker staat bij de deur of buiten bij het hek om iedereen gedag te zeggen.

De volgorde van het dagritme kan soms afwijken door bijvoorbeeld weersomstandigheden, thema activiteiten, vieringen of uitstapjes.

4.4.2. Een ochtend bij de Matrozen

Een ochtend bij de Matrozen verloopt als volgt:

1. De peuters kunnen worden gebracht tussen 8:30 en 8:45. Tijdens de inloop is er ruimte voor contact met de pedagogisch medewerkers en kunnen ouders even met hun peuter spelen. We nemen samen afscheid van de ouder. Daarna wordt er nog even vrij gespeeld.
2. Rond 9:00 gaan we samen in de kring. We zingen goedemorgen en kijken wie er aanwezig/afwezig zijn. Het helpend handje wordt uitgekozen. We benoemen welke dag het is en bespreken het dagritme. We praten met elkaar en doen regelmatig ontwikkelingsgerichte activiteiten binnen het thema. We benoemen a.d.h.v. plaatjes welke peuters aan de beurt zijn voor knutselen/activiteit met de pedagogisch medewerker.
3. Na het kringmoment gaan we naar buiten. Buiten wordt verschillend speelmateriaal aangeboden zoals fietsen, een glijbaan, zand/ water of wisselend materiaal op speelkleden. De pedagogisch medewerkers spelen regelmatig mee en begeleiden de interacties tussen kinderen. Bij slecht weer gaan we binnen gymmen, zingen, dansen en soms muziek maken.
4. We gaan naar binnen, gaan naar het toilet, wassen de handen en gaan aan tafel. De peuters krijgen drinken en een biscuitje. Het helpend handje mag de koekjes uitdelen.
5. Na het tafelmoment is er ruimte voor vrij spel. Peuters kiezen in welke hoek ze gaan spelen. De pedagogisch medewerkers spelen regelmatig mee in de hoeken. De kinderen die aan de beurt zijn doen een knutsel- of begeleide activiteit en gaan daarna vrij spelen.
6. Er wordt gezamenlijk opgeruimd. We proberen de zoveel mogelijk te betrekken bij het opruimen door het geven van concrete opdrachtjes. Doordat de speelleeromgeving overzichtelijk is en kasten zijn gelabeld kunnen peuters precies zien waar iets opgeborgen moet worden.
7. We sluiten af in de kring en reflecteren op de ochtend. Er wordt een boekje voorgelezen of we doen een thema gerelateerde activiteit. De peuters worden opgehaald om 11:45. Er is ruimte voor contact met de pedagogisch medewerkers om te bespreken hoe de dag van de peuter is verlopen. De pedagogisch medewerker staat bij de deur om iedereen gedag te zeggen.

De volgorde van het dagritme kan soms afwijken door bijvoorbeeld weersomstandigheden, thema activiteiten, vieringen of uitstapjes.

4.4.3. Woensdag- en vrijdagochtend

Op woensdag en vrijdag kunnen peuters gebruik maken van een langere ochtend. Peuters van de Matrozen en Snaters eten gezamenlijk op de stamgroep van de Snaters. Als de peuters die hiervan geen gebruik maken zijn opgehaald gaan we naar binnen, wassen onze handen en gaan aan tafel. De peuters eten en drinken de inhoud van hun meegebrachte lunchpakket. Pedagogisch medewerkers eten met hen mee. De nadruk ligt op gezellig samenzijn en gesprekjes aan tafel worden gestimuleerd. Om 12:45 worden de peuters weer opgehaald. Er is ruimte voor contact met de pedagogisch medewerkers om te bespreken hoe de ochtend van de peuter is verlopen. De pedagogisch medewerker staat bij de deur of buiten bij het hek om iedereen gedag te zeggen.

4.4.4 Een middag bij de Snaters

Op stamgroep de Snaters is er de mogelijkheid om een middag af te nemen. De middag verloopt als volgt:

1. De peuters kunnen worden gebracht tussen 11:30 en 11:45. Tijdens de inloop is er ruimte voor contact met de pedagogisch medewerkers en kunnen ouders even met hun peuter spelen. We nemen samen afscheid van de ouder. Daarna wordt er nog even vrij gespeeld. Vaak spelen we buiten, bij slecht weer wordt binnen een beweegactiviteit aangeboden.
2. Rond 12:00 gaan we handen wassen en aan tafel voor de lunch. We zingen goedemiddag en kijken wie er aanwezig/afwezig zijn. Het helpend handje wordt uitgekozen. We benoemen welke dag het is en bespreken het dagritme. Het helpend handje mag de pedagogisch medewerker helpen met het uitdelen van de lunchpakketten.
3. Na de lunch is er ruimte voor vrij spel. De pedagogisch medewerkers spelen regelmatig mee in de hoeken. Daarnaast worden activiteiten aangeboden in een kleine kring zoals bijvoorbeeld knutselen, een spel of een boek lezen. Aan het eind van het vrij spelen drinken pedagogisch medewerkers even koffie of thee met elkaar. De peuters spelen door of komen er gezellig bij zitten.
4. Er wordt gezamenlijk opgeruimd. We proberen de peuters zoveel mogelijk te betrekken bij het opruimen door het geven van concrete opdrachtjes. Doordat de speelleeromgeving overzichtelijk is en kasten zijn gelabeld kunnen peuters precies zien waar iets opgeborgen moet worden.
5. We gaan in de kring en doen een spelletje of ontwikkelingsgerichte activiteit binnen het thema. Bij mooi weer kan dit ook buiten plaatsvinden.
6. We gaan buiten spelen. Buiten wordt verschillend speelmateriaal aangeboden zoals fietsen, een glijbaan, zand/ water of wisselend materiaal op speelkleden. De pedagogisch medewerksters spelen regelmatig mee en begeleiden de interacties tussen kinderen. Bij slecht weer gaan we binnen gymmen, zingen, dansen en soms muziek maken.
7. De peuters worden opgehaald om 14:45. Er is ruimte voor contact met de pedagogisch medewerkers om te bespreken hoe de (mid)dag van de peuter is verlopen. De pedagogisch medewerker staat bij de deur of buiten bij het hek om iedereen gedag te zeggen.

De volgorde van het dagritme kan soms afwijken door bijvoorbeeld weersomstandigheden, thema activiteiten, vieringen of uitstapjes.

4.5 Inschrijving en plaatsing

Inschrijven kan via de website www.peuteropvanghg.nl Bij inschrijving nodigen wij u als ouder altijd uit om even langs te komen. U kunt de ruimte zien, de pedagogisch medewerkers leren kennen en op deze wijze de sfeer alvast een beetje proeven. Het streven is om 1 maand voordat de peuter geplaatst kan worden, telefonisch of per mail contact op te nemen met de ouders om de plaatsingsdatum en dagdelen door te nemen. Op de eerste dag dat de peuter komt, wordt samen met de ouder het intake formulier ingevuld en ondertekend.

De plaatsingsovereenkomst wordt digitaal ondertekend, zodra deze is opgesteld.

N.a.v. van de intake weten wij welke vaardigheden de peuter beheerst en kunnen er afspraken gemaakt worden over het wennen van de peuter. Op deze manier leren ook ouder en pedagogisch medewerker elkaar wat beter kennen. Peuters woonachtig in gemeente Hardinxveld-Giessendam hebben voorrang bij plaatsing.

4.6 Wennen

De eerste dag is soms moeilijk voor zowel de peuter als de ouder. De zorg voor de peuter wordt tenslotte voor een aantal uren uit handen gegeven. Het opbouwen van vertrouwen in de pedagogisch medewerker speelt een grote rol in het kunnen loslaten van de peuter.

Wij adviseren ouders om duidelijk afscheid te nemen, weg te gaan en nog even bij het raam naar de peuter te zwaaien. Ook adviseren wij de ouder in de wenperiode tijdig bij de locatie aanwezig te zijn bij het ophaalmoment. "Te laat" komen kan namelijk voor onrust zorgen bij de peuter. In de meeste gevallen geeft het wennen weinig problemen, soms is het moment van afscheid even moeilijk maar gaat de peuter al snel rustig spelen of op onderzoek uit.

Als de peuter verdrietig wordt en ontroostbaar lijkt, nemen we contact op met de ouder. Het kan dan verstandig zijn de peuter eerder op te halen.

In overleg maken we een plan voor het vervolg van het wennen, waarbij de speeltijd steeds wat uitgebreid wordt. De wenperiode wisselt per peuter. De één heeft wat meer tijd nodig dan de ander. De pedagogisch medewerker informeert de ouder telefonisch over het welzijn van de peuter tijdens de wenperiode.

Bij anderstalige peuters vragen wij de ouders om een paar zinnetje in de moedertaal, zoals bijvoorbeeld 'mama komt zo', 'niet huilen', 'goed gedaan'. Zo'n zinnetje is bedoeld als troost en om te zorgen dat de peuter zich erkend voelt. Natuurlijk troosten we de peuter ook fysiek.

4.7 Extra dagdelen afnemen

De mogelijkheid om extra uren te komen spelen is altijd bespreekbaar wanneer daartoe een wens is. Deze aanvraag kan zowel mondeling als via mail gedaan worden: snaters@peuteropvanghg.nl

4.8 Vieringen

4.8.1 Verjaardag

De peuter vormt dit dagdeel het middelpunt. De pedagogisch medewerkers maken een feestmuts, er wordt een slinger opgehangen en in de kring vieren we de verjaardag. De ouder(s) mogen hierbij aanwezig zijn. De peuter mag op de troon zitten, er worden kaarsjes 'aangestoken', we zingen feestliedjes, geven een cadeautje en daarna wordt er getrakteerd. Wij streven naar zo min mogelijk snoep en de traktatie is het liefst verpakt, klein en kindvriendelijk. In de kring mag de jarige peuter bepalen welke liedjes we gaan zingen. Als de peuter 4 jaar wordt en afscheid neemt van de peuteropvang wordt er bij de Snaters op beide stamgroepen een 'dag' handje geverfd als aandenken. Ook wordt de foto van de Koekiemonster kalender meegegeven.

4.8.2 Geboorte broertje/zusje

Wanneer er bij de peuter thuis een broertje of zusje geboren is betekent dat een leuke, maar grote verandering. Wij vinden het belangrijk hierbij stil te staan. We bespreken het bijvoorbeeld in de kring

en later de peuter vertellen hoe de baby heet. Wanneer de ouders dit graag willen, mag er door de peuter worden getrakteerd, Hij is dan even het middelpunt: hij krijgt een mooie muts en we zingen een liedje

4.8.3 Sinterklaas

De voorbereidingen van het Sinterklaasfeest beginnen rond de tijd dat Sinterklaas in Nederland aankomt. Er wordt soms een avond met ouders georganiseerd om samen het feest voor te bereiden (inpakken, versieren etc). Als Sinterklaas is aangekomen besteden we op de groep aandacht aan het feest. Het feest wordt per dagdeel gevierd. Sinterklaas komt niet persoonlijk, maar één van de pedagogisch medewerkers wordt in het bijzijn van en samen met door de peuters aangekleed als Sinterklaas. We houden rekening met de spanning rondom deze gebeurtenis (fantasie en werkelijkheid lopen in elkaar over) en passen wanneer nodig aan. Voor iedere peuter is er een (zelfde) cadeautje. Wanneer het feest voorbij is besteden we aandacht aan het vertrek van Sinterklaas, bijvoorbeeld door het voorlezen van een prentenboek.

4.8.4 Kerstmis

Als Sinterklaas is vertrokken wordt de kerstboom opgezet. Deze wordt door de peuters versierd. Samen versieren we de groepsruimte. Wij zijn ons bewust van het openbare karakter van de stichting: er is ruimte voor ieders beleving van het Kerstfeest en de focus ligt op het gezellig samenzijn. In de laatste week voor de Kerstvakantie wordt door ons vaak een kerstontbijt, lunch of andere activiteit voor de peuters georganiseerd om het jaar feestelijk af te sluiten. Er worden daarnaast bijvoorbeeld samen liedjes gezongen, we maken muziek of lezen een verhaal voor.

4.8.5 Moeder- en Vaderdag

Met Moederdag en Vaderdag maken de peuters iets voor hun ouders. Alle peuters maken hetzelfde (uiteraard met eigen inbreng en creativiteit). In geval van bijzondere thuissituaties, bijvoorbeeld bij een lastige scheiding of een overleden ouder, wordt met de ouder/verzorger overlegd voor wie de peuter een cadeautje mag maken.

Verder spelen wij in op gebeurtenissen binnen het gezin zoals de geboorte van een baby, de verjaardag van naaste familieleden en een bruiloft d.m.v. het maken van een mooie tekening of knutselwerkje.

4.9 Het verlaten van de stamgroep/uitstapjes

- **Wennen:** peuters van stamgroep de Snaters kunnen de stamgroep verlaten wanneer zij mogen wennen op stamgroep de Matrozen. Hierover worden met ouders wenaafspraken gemaakt. Dit wennen vindt uitsluitend plaats wanneer er op stamgroep de Matrozen voldoende ruimte is in de BKR.
- **Activiteiten:** bij uitzondering kan het voorkomen dat een of enkele 3+ peuters van stamgroep de Snaters mogen deelnemen aan een activiteit op stamgroep de Matrozen. Hierbij wordt eveneens de BKR in acht genomen (eventueel door een extra beroepskracht in te zetten).
- **Toiletbezoek en verschonen:** peuters van stamgroep de Matrozen verlaten de stamgroep bij het toiletbezoek. Zij maken gebruik van de toiletten met opstapje in de hal, grenzend aan de groepsruimte. Hiervoor is gekozen om de peuters op deze groep te stimuleren bij het zelfstandig gebruik maken van het toilet, zoals dit ook in groep 1 van hen wordt verwacht. Hierbij is wel toezicht van de pedagogisch medewerker/leerkracht. We streven ernaar dat de peuters op stamgroep de Matrozen zindelijk zijn of hiermee oefenen. Wanneer een van de peuters toch verschoond moet worden, wordt gebruik gemaakt van de verschoonruimte op stamgroep de Snaters. De peuter wordt voor het verschonen kort overgedragen aan een

pedagogisch medewerker van stamgroep de Snaters. Hiermee wordt rekening gehouden in de BKR. Er kan 1 peuter tegelijk worden verschoond op stamgroep de Snaters.

- **Lunch:** Op woensdag en vrijdag kan een lange ochtend worden afgenomen. De peuters van de Matrozen die blijven eten worden samengevoegd met de Snaters. Er eten maximaal 16 peuters onder begeleiding van 2 pedagogisch medewerkers. Een pedagogisch medewerkster van de Snaters en een van de Matrozen.
- **Gebruik speellokaal:** de peuters van stamgroep de Matrozen verlaten hun groepsruimte wanneer zij gebruik maken van het speellokaal in basisschool de Driemaster. De route naar het speellokaal loopt door de aula van de Driemaster naar de centrale hal van de Driemaster. Het speellokaal grenst aan de centrale hal. Het vier-ogenprincipe wordt geborgd omdat de deuren op deze route en het speellokaal zijn voorzien van grote ramen.
- **Jaarlijks uitstapje:** voor het jaarlijkse uitstapje gaan de peuters naar de speeltuin in Giessenburg. Iedere peuter wordt hierbij begeleid door een eigen ouder/verzorger. Er wordt gereisd met eigen vervoer. Deze uitstapjes worden alleen gemaakt indien het weer het toelaat. Bij eventuele extra uitstapjes worden ouders altijd ruim van tevoren geïnformeerd.

5. Veiligheid en zorg

5.1 Veiligheid *

Een veilige speelleeromgeving is voor ons heel belangrijk. Het is de basis voor een peuter om zich te kunnen ontwikkelen en we willen de kans op ongevallen minimaliseren. Wij bieden een veilige omgeving door o.a.:

- Het gebruiken van veilig speelmateriaal dat afgestemd is op de leeftijd van de peuters. De pedagogisch medewerkers controleren, onderhouden en vernieuwen het spelmateriaal.
- De buitendeur na de inloop en tot het ophaalmoment op slot te draaien voor eventuele weglopers of ongenode gasten.
- Het jaarlijks invullen/bijhouden van een risico inventarisatie & evaluatie m.b.t. veiligheid en gezondheid, die verwerkt wordt in een plan van aanpak.
- De brandbeveiliging jaarlijks te laten controleren door een erkend vakman.
- Bij calamiteiten achterwacht paraat te hebben.
- Het volgen van een ontruimingsplan en regelmatig te oefenen met het evacuatiekoord.
- Het ontruimingsplan zit samen met de achterwachtregeling in de vluchtmap.
- Alle medewerkers EHAK (eerste hulp aan kinderen) te laten volgen. Het streven is dat zij jaarlijks worden bijgeschoold. Dit geldt ook voor het BHV-certificaat brandveiligheid.
- De aanwezigheid van een goede verbanddoos, welke jaarlijks wordt gecontroleerd en eventueel aangevuld.
- Alle belangrijke telefoonnummers voor eerste hulp zichtbaar op te hangen (waaronder huisartsen en alarmnummer 112) hangen in het kantoortje van de speelzaal.

* Meer informatie kunt u vinden in bijlage 5: beleidsplan veiligheid en gezondheid.

5.2 Hygiëne*

De pedagogisch medewerkers dragen tijdens de speeltijden zorg voor de hygiëne van de accommodatie, daarnaast voor de persoonlijke verzorging van de peuters en zichzelf. Dit vinden wij belangrijk omdat een schone omgeving bijdraagt aan de veiligheid van peuters. Wij dragen zorg voor de hygiëne door o.a.:

- Het bieden van een schone groepsruimte door het volgen van een schoonmaakprotocol (incl. schoonmaakschema) door zowel pedagogisch medewerkers als interieurverzorgster.
- Te zorgen voor schoon speelmateriaal. Het speelgoed wordt tweemaal per speeljaar (*na de Kerstvakantie en voor de zomervakantie*), i.s.m. ouders, goed schoongemaakt. Indien noodzakelijk gebeurt dit vanzelfsprekend ook tussendoor.
- Hygiëne na te leven tijdens verschoningen en aan te leren bij toiletbezoek.
- Het volgen van de werkafspraken m.b.t. hygiëne uit het beleidsplan veiligheid & gezondheid.
- Protocollen na te leven bij het signaleren van bepaalde besmettelijke kinderziektes (zoals krentenbaard, waterpokken) en ouders hierover te informeren.
- Ouders te vragen zieke peuters thuis te houden en eventueel op te halen om het risico op besmetting te verkleinen.

* Meer informatie kunt u vinden in bijlage 5: beleidsplan veiligheid en gezondheid en in het protocol veiligheid & hygiëne.

5.3 Vier-ogenprincipe

Het vier –ogenprincipe betekent dat er altijd iemand mee moet kunnen kijken of luisteren. Vanaf 1 juli 2013 is een aantal eisen opgesteld waar alle kind centra aan moeten voldoen. Hier zal de GGD op controleren. De definitie, zoals opgenomen in de wetgeving: de houder van een kindcentrum organiseert de dagopvang op zodanige wijze, dat de beroepskracht of de beroepskracht in opleiding de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene. Dit betekent dat altijd iemand moet kunnen meekijken of meeluisteren op de locatie. Dat betekent dat met vier ogen, ook vier oren wordt bedoeld. Op onze groepen van maximaal 16 peuters, zijn altijd 2 pedagogisch medewerkers aanwezig.

Ten aanzien van transparantie:

- Worden ramen niet dichtgeplakt met bijvoorbeeld werkjes of aankondigingen.
- Wordt het inrichtingsbeleid gevolgd. Dit betekent o.a. dat er hoekjes gecreëerd worden op kind hoogte waarbij de medewerker de ruimte wel in zijn geheel kan zien.
- Binnen onze peuteropvang locaties wordt, vanuit pedagogisch oogpunt, niet gewerkt met toezicht via camera's. Onze stichting volgt hierin het standpunt van commissie Gunning: Camera's laten nooit de gehele ruimte zien en hiernaast moet de camera op afstand bekeken worden om te kunnen spreken van toezicht.
- Worden deuren, indien de pedagogische kwaliteit hier niet onder lijdt, bewust opengehouden zodat je elkaar kunt horen.
- Gaat het erom dat medewerkers elkaar kunnen zien en horen.

Het kan voorkomen dat één van de twee pedagogisch medewerkster met een groepje naar buiten gaat en de andere medewerkster bij de overige kinderen blijft. Hierover is navraag gedaan bij de GGD en dit is toegestaan.

5.4 Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling *

Stichting Peuterspeelzalen Hardinxveld-Giessendam hanteert de meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Alle pedagogisch medewerkers hebben deelgenomen aan een interne cursus, zodat de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor iedereen duidelijk is.

Daarnaast is de Meldcode als naslagwerk te vinden op locatie.

*Het stappenplan voor de meldcode is te vinden in bijlage 5.

5.5 Zindelijkheid en toiletbezoek

Zindelijk worden is een individueel proces: elke peuter doet doorloopt dit op zijn eigen tempo en eigen manier. Om dit proces te begeleiden:

- Bespreken pedagogisch medewerkers het zindelijk worden regelmatig met de ouder(s), om aan te sluiten bij de aanpak die thuis wordt ingezet.
- Worden peuters wanneer nodig extra gestimuleerd.
- Vragen wij ouders van peuters die een luier dragen (gewone) luiers en billendoekjes in een tas mee te geven zodat wij de peuter kunnen verschonen wanneer dit nodig is.
- Vragen wij ouders van peuters die bezig zijn met zindelijk worden dit met ons te bespreken en de peuter een luierbroekje aan te trekken. Dit om de zelfredzaamheid van de peuter te bevorderen.

Wij hanteren geen vaste tijden voor toiletbezoek. Als een peuter naar de wc moet, dan wordt hij begeleid door een pedagogisch medewerker. Als een peuter al langer zindelijk is, stimuleren wij de zelfredzaamheid door alleen de broeksluiting los te maken, zodat hij zelf het toilet kan bezoeken. Wel helpen wij daarna met het wassen van de handen.

5.6 Voedingsbeleid

Eetmomenten zijn momenten van rust, samenzijn, contact met elkaar en met de pedagogisch medewerkers. Er zijn twee eetmomenten op de groep:

- Het tussendoortje: een biscuitje en water/limonade naar keuze
- De lunch: de peuters eten hun meegebrachte lunchpakket (middag, alleen Snaters)

De maaltijden gaan gepaard met een vast ritueel: elk dagdeel is een peuter het helpend handje. Er wordt samen een liedje gezongen, hij mag de peuters “wakker maken” en deelt de biscuitjes uit. De peuters krijgen de keuze uit een beker water of limonade. Bij een tweede beker wordt uitsluitend water gegeven. Voor het lunchmoment zingen we samen ‘*smakelijk eten, smakelijk drinken*’ en is er eventueel ruimte om te bidden voor peuters die dit gewend zijn. Het helpend handje helpt de pedagogisch medewerker bij het uitdelen van de meegebrachte lunchpakketten.

Wij vragen ouders om:

- Een gezonde lunch mee te geven aan hun peuter: bijvoorbeeld met volkorenproducten, fruit, groente e.d.
- Ter voorkomen van verslikking en verstikking ronde voeding zoals druiven, tomaatjes, worstjes e.d. tweemaal in de lengte door te snijden.
- Zoveel mogelijk gezond te trakteren. Iets kleins is voldoende.
- Bij allergieën een alternatieve traktatie mee te geven die de peuter wel mag (eventueel in bewaring op de peuteropvang).

De pedagogisch medewerkers houden rekening met het dieet en/of de geloofsovertuiging van een peuter. Bij uitzondering, zoals de Sinterklaas- en Kerstviering wordt soms iets minder gezonde voeding aangeboden. Bij warm weer krijgen de kinderen extra drinken aangeboden.

5.7 Ingrijpende gebeurtenissen

Sommige gebeurtenissen kunnen grote impact hebben op peuters. Hierbij kan gedacht worden aan gebeurtenissen als een echtscheiding, sterfgeval, ziekte, verhuizing, ongeluk of trauma. Soms kan ook een blijde gebeurtenis, zoals geboorte van een broertje/zusje, impact hebben op een kind. Ieder kind reageert hier op een andere manier op. Bij sommige kinderen heeft een ingrijpende gebeurtenis effect op het gedrag of zelfs op de ontwikkeling. Veel voorkomende reacties om ingrijpende gebeurtenissen bij peuters zijn:

- hulpeloos of passief gedrag, meer moeite hebben met afscheid nemen
- verlies van vaardigheden als eten, praten en zindelijkheid
- niet meer willen spelen
- ongewoon stil zijn of juist heel druk en uitbundig gedrag vertonen
- lichamelijke klachten, hangerig zijn

Het is van belang dat er op een liefdevolle manier wordt gereageerd op het kind en goede begeleiding wordt ingezet. Wat wij doen om dit te realiseren:

- Peuters worden door ons goed geobserveerd na of tijdens een ingrijpende gebeurtenis en is er extra aandacht voor de peuter.
- We creëren een zo stabiel mogelijke situatie. Nauw contact met ouders is van belang.
- Er wordt zoveel mogelijk ingegaan op de behoefte die het kind laat zien. Het is van belang dat het kind verder zoveel als mogelijk “op een normale” manier mee kan draaien in de groep. Kinderen verwerken hun belevenissen en ervaringen door spel. Pedagogisch medewerkers bieden troost wanneer een kind daarin behoefte heeft (zie 3.6.4.2 Omgaan met emoties).
- Als er daadwerkelijk sprake is van blijvende gedragsveranderingen of veranderingen in de ontwikkeling van het kind, wordt in overleg met de ouders hulp gevraagd aan onze pedagogisch coach en/of het MD-team. Als ouders hier geen toestemming voor geven, worden kinderen anoniem besproken om op die manier toch handvatten te krijgen om de juiste hulp te bieden.

6. Ouders

6.1 Ouderbeleid

Ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie zijn beschreven in ons ouderbeleid. Zie hiervoor bijlage 2.

6.2 Oudercommissie

De oudercommissie van Stichting Peuterspeelzalen Hardinxveld- Giessendam bestaat uit ouders van peuters die spelen bij de Snaters (beide stamgroepen) en de Ukkepekuk. De oudercommissie heeft als doel om de belangen van de peuters en hun ouders zo goed mogelijk te behartigen. Dit doet de commissie door mee te denken met het management en (gevraagd en ongevraagd) te adviseren over o.a. het verbeteren van de pedagogische kwaliteit. Enerzijds kan dit via het adviesrecht, dat in de Wet Kinderopvang is vastgelegd. Anderzijds is de oudercommissie een klankbord voor het bestuur van Stichting Peuterspeelzalen Hardinxveld-Giessendam over allerlei zaken. De oudercommissie wil op een zo open mogelijke wijze communiceren en alle belanghebbenden helder en duidelijk informeren.

6.3 Wensen en klachten

Wensen voor de peuteropvang kunnen worden besproken met de pedagogisch medewerkers, oudercommissieleden of de leidinggevende. Wij vinden het daarnaast belangrijk dat ouders met klachten bij ons terecht kunnen en nemen deze uiterst serieus. Het eenvoudigst is het als het eerst wordt besproken met degene die direct betrokken is, bijvoorbeeld de pedagogisch medewerkster van de groep waarop de peuter speelt. Wanneer dit geen oplossing biedt brengt de ouder de leidinggevende, de oudercommissie en het bestuur van de stichting op de hoogte. Een formele klacht wordt schriftelijk ingediend. Dit formulier kan worden opgevraagd bij de leidinggevende. Tevens wordt dan het klachtenreglement* overhandigd.

Wordt de klacht niet naar tevredenheid van de ouder opgelost, dan kan het Klachtenloket Kinderopvang ingeschakeld worden (www.klachtenloket-kinderopvang.nl).

D.m.v. advies, bemiddeling of mediation proberen zij samen met ouders de klacht op te lossen.

Wanneer geen oplossing wordt gevonden kunnen ouders de Geschillencommissie Kinderopvang (www.degeschillencommissie.nl) vragen een uitspraak te doen.

*Het klachtenreglement is te vinden in bijlage 4.

7. Samenwerking

7.1 Gemeente Hardinxveld- Giessendam

Stichting Peuterspeelzalen Hardinxveld heeft intensief contact met de gemeente.

Het bestuur van de Stichting heeft twee keer per jaar overleg met de wethouder en de beleidsmedewerker van de gemeente. De gemeente doet actief mee in de overlegorganen betreffende VE/OAB en de LEA waaraan wij ook deelnemen.

In het overlegorgaan van de VE/OAB wordt 3 tot 4 keer per jaar met elkaar overleg gevoerd en wordt gewerkt aan de doelstellingen betreffende het VE/OAB beleid inzake de Wet OKE.

In de LEA wordt het VE/OAB beleid beoordeeld en ter goedkeuring naar de gemeenteraad gestuurd.

7.2 Sociaal Team

Professionals vanuit allerlei geledingen uit de jeugdgezondheidszorg, vormen het sociaal team. Onze peuteropvang locaties hebben een vast aanspreekpunt binnen dit team.

Zijn er zorgen omtrent de ontwikkeling van een peuter, die gesignaleerd wordt door de pedagogisch medewerkers/pedagogisch coach wordt in eerste instantie door de mentor van de peuter contact opgenomen met de ouders om deze zorgen te delen.

Er wordt met elkaar gekeken welke hulpvraag er is en er worden afspraken gemaakt over de te nemen stappen.

7.3 Voorschools Traject Samenwerkingsverband Driegang

Voor sommige kinderen kan de stap naar de basisschool een (te) grote stap zijn.

Wanneer de mentor van een peuter ondanks inzet van plan van aandacht merkt dat er te weinig ontwikkeling zichtbaar is bij een peuter, wordt hulp gevraagd bij de pedagogisch coach.

Zij voert observaties uit, voert gesprekken met de pedagogisch medewerker en de ouder(s) om de hulpvraag in kaart te brengen. Ook worden de leerlijnen uit ParnasSys als middel gebruikt om met elkaar te spreken over de ontwikkeling.

Wanneer nodig wordt na toestemming van ouders een ambulante begeleider van een voorschools traject ingeschakeld door de pedagogisch coach. Deze wordt ingezet om mee te kijken naar de ontwikkeling van de peuter. A.d.h.v. observaties op de groep, gesprekken met de ouders, mentor, pedagogisch coach en de kleuterleerkracht wordt de overstap naar de basisschool begeleid.

In veel gevallen blijft de ambulante begeleider betrokken bij de peuter die inmiddels kleuter geworden is en vervolgt de gesprekken met de betrokkenen.

Soms kan er ook gekozen worden voor het betrekken van het sociaal team en/of jong JGZ om te voldoen aan de ondersteuningsbehoefte.

7.4 Jong JGZ

Professionals vanuit verschillende disciplines, vormen samen het MD-team (multi-disciplinair team).

Medewerkster consultatiebureau, collega's vanuit overige kinderopvanginstellingen, wijkverpleegkundigen en vanuit onze organisatie de pedagogisch beleidsmedewerkster/coach. In dit team komt dynamisch beleid op gemeentelijk niveau aan de orde.

7.5 Kinderopvang en basisonderwijs

Met alle kinderopvang locaties en basisscholen hebben wij twee keer per jaar overleg.

We zijn met z'n allen vertegenwoordigd in verschillende overlegorganen betreffende VE, LEA, LDK en het MD team.

Bij het doorstromen naar het basisonderwijs wordt voor elke peuter een overdracht ingevuld samen met de ouder. Met de ouders worden de observaties en het overdrachtsrapport besproken en zij

geven toestemming om de informatie te bespreken met de basisschool. Op verzoek van ouders delen wij de informatie op dezelfde wijze met de buitenschoolse opvang.

De mentor neemt contact op met de leerkracht en/of de ib-er van de basisschool waarnaar het kind uitstroomt. Wanneer een peuter naar de buiten schoolse opvang gaat wordt op verzoek van ouders ook contact opgenomen met de pedagogisch medewerkers van de bso.

Met de leerkracht/ib-er en/of de pedagogisch medewerker bso wordt een overdrachtsgesprek gevoerd waarbij leerlijnen ParnasSys en peuterrapportage wordt besproken.

In het voor- en najaar is er een VE/scholenoverleg. Bij dit overleg sluiten onderbouwleerkrachten en vertegenwoordigers van peuteropvang en kinderopvang aan. Hierin wordt o.a. zorg voor kinderen, overdracht, afstemming en onderlinge samenwerking besproken.

7.6 Bibliotheek AanZet Hardinxveld-Giessendam

Met alle groepen gaan we één keer per jaar naar de bibliotheek in de week van de Nationale Voorleesdagen. Tevens zijn er voorleesbezoeken op onze locatie, waarbij de leesconsulent interactief komt voorlezen. De pedagogisch medewerkers volgen in de week voor de Nationale Voorleesdagen een workshop bij de Bibliotheek AanZet over het thema (prentenboek) van dat jaar. Per locatie is er minimaal een pedagogisch medewerker geschoold tot voorleescoördinator. Zij denkt mee over het voorleesbeleid, bewaakt de uitvoering in de praktijk en informeert/enthousiasmeert ouders en collega's. Voor de Snaters is dit Irene van Hoogdalem. Daarnaast nemen we deel aan de jaarlijkse Boekstart monitor, waarna er met een voorleesconsulent van de bibliotheek gekeken wordt naar verbeterpunten binnen ons aanbod.

8. Bijlagen

Overzicht bijlagen van het Pedagogisch beleidsplan

Bijlage 1 VE beleidsplan

Bijlage 2 Ouderbeleid

Bijlage 3 Privacybeleid

Bijlage 4 Klachtenreglement

Bijlage 5 Veiligheids- en gezondheidsbeleid

Inclusief RI&E veiligheid en gezondheid

Bijlage 6 Opleidingsplan

Bijlage 7 Stagebeleid

Bijlage 8 Voorleesplan

Dit plan wordt in samenwerking met de bibliotheek AanZet ingevuld.

Bijlage 9 Mediabeleid

